

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GERARDA HOGANA
přednesené dne 13. prosince 2018¹

Věc C-299/17

**VG Media Gesellschaft zur Verwertung der Urheber- und Leistungsschutzrechte von
Medienunternehmen mbH
proti
Google LLC, právní nástupce Google Inc.**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně,
Německo)]

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Sbližování právních předpisů – Směrnice 98/34/ES – Postup při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti – Povinnost členských států oznámit Evropské komisi každý návrh technického předpisu – Nepoužitelnost předpisů, které jsou technickými předpisy neoznámenými Komisí – Vnitrostátní právní předpis, který zakazuje komerčním provozovatelům internetových vyhledávačů a komerčním poskytovatelům služeb, kteří zpracovávají obsah, veřejně zpřístupňovat tiskoviny; předpis, který se specificky nezaměřuje na služby definované v uvedeném bodu – Technický předpis – Předpis, který se nezaměřuje specificky na služby informační společnosti“

1. Pokud členský stát přijme nová ustanovení v oblasti svého autorského práva, která stanoví, že komerční provozovatelé internetového vyhledávače nejsou oprávněni bez příslušného oprávnění poskytovat úryvky² určitých textů, obrázky a videozáznamy poskytnuté vydavateli tisku, musí být tato ustanovení oznámena Evropské komisi v souladu s požadavky čl. 8 odst. 1 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů o službách informační společnosti³, ve znění směrnice Rady 2006/96/ES dne 20. listopadu 2006, kterou se z důvodu přistoupení Bulharska a Rumunska upravují některé směrnice v oblasti volného pohybu zboží⁴ (dále jen „směrnice 98/34“)?

2. Toto je podstatou otázky, která je vznesena v rámci tohoto řízení o předběžné otázce. Je nesporné, že předmětný německý právní předpis nebyl oznámen Komisi. Je také jasné, že v případě, že oznámení bylo vyžadováno ustanoveními směrnice 98/34, vnitrostátní soud se musí zdržet použití předmětného vnitrostátního právního předpisu také v řízeních týkajících se soukromých subjektů, a to do takového oznámení⁵. Základní otázka proto zní, zda se ustanovení směrnice 98/34 použijí na tato nová ustanovení německých právních předpisů v oblasti autorského práva.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Pro jiná než jednotlivá slova nebo velmi krátké úryvky textu: viz níže v bodě 9.

3 – Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337.

4 – Úř. věst. 2006, L 363, s. 81.

5 – Rozsudek ze dne 30. dubna 1996, *CIA Security International* (C-194/94, EU:C:1996:172, bod 44 a násl.).

3. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána v rámci řízení u Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně, Německo) mezi společnostmi VG Media Gesellschaft zur Verwertung der Urheber- und Leistungsschutzrechte von Medienunternehmen mbH (dále jen „VG Media“), což je organizace kolektivní správy oprávněná podle německého práva spravovat autorská práva a práva související s autorským právem jménem mimo jiné vydavatelů tisku, a společnosti Google LLC (dále jen „Google“), která provozuje internetový vyhledávač Google search na doménách www.google.de a www.google.com a Google News service, který je přístupný samostatně v Německu na news.google.de nebo news.google.com.

4. Společnost VG Media podala jménem svých členů žalobu na náhradu škody proti společnosti Google v souvislosti s tím, že společnost Google používala od 1. srpna 2013 pro své vlastní služby úryvky textů, obrázky a videozáznamy z tiskového a mediálního obsahu tvorby členů společnosti VG Media, aniž za to platila poplatky.

5. Dne 1. srpna 2013 Spolková republika Německo zavedla právo související s autorským právem pro vydavatele tisku podle § 87f a 87h Urheberrechtsgesetz (zákon o autorském právu a právech s ním souvisejících; dále jen „UrhG“). Vzhledem k tomu, že předmětný návrh právního předpisu nebyl oznámen Komisi podle čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34, a protože, jak jsem již uvedl, sankcí za nedodržení tohoto ustanovení je nepoužitelnost vnitrostátních právních předpisů, takže nemohou být uplatněny na jednotlivce v případě, že k oznámení nedošlo, Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně) předložil Soudnímu dvoru dvě otázky za účelem rozhodnutí, zda dotčená ustanovení UrhG představují podle čl. 1 bodu 5 směrnice 98/34 „předpisy pro služby“, a tudíž požadavek obecné povahy vztahující se k přístupu ke službám informační společnosti⁶, spíše než „předpisy, které se nezaměřují specificky na“ tyto služby⁷.

6. Předkládající soud také požádal o výklad pojmů „technický předpis“ podle čl. 1 bodu 11 uvedené směrnice. Před posouzením těchto otázek je nejprve nezbytné uvést použitelné právo.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

7. Článek 1 v bodě 2, bodě 5 a bodě 11 směrnice 98/34 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

2. ‚službou‘; jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.

[...]

5. ‚předpisem pro služby‘; požadavek obecného charakteru týkající se přístupu ke službám a jejich poskytování ve smyslu bodu 2, zejména ustanovení týkající se poskytovatele služeb, služeb samotných a příjemce služeb, s výjimkou předpisů, které se nezaměřují specificky na služby definované ve výše uvedeném bodu.[...]

6 – Jak je definováno v čl. 1 bodu 2 směrnice 98/34.

7 – Viz čl. 1 bod 5 směrnice 98/34.

Pro účely této definice:

- se předpis považuje za zaměřený výhradně na služby informační společnosti tehdy, je-li s ohledem na jeho odůvodnění a jeho znění konkrétním záměrem a cílem všech nebo některých jeho ustanovení regulovat tyto služby přímo a cíleně,
- předpis se nepovažuje za zaměřený specificky na služby informační společnosti, působí-li na tyto služby pouze nepřímou nebo náhodně;

[...]

11. „technickým předpisem“; technické specifikace a jiné požadavky nebo předpisy pro služby včetně příslušných správních předpisů, jejichž dodržování je při uvedení na trh, při poskytování služby, při usazování poskytovatele služeb nebo při používání v členském státě nebo na jeho větší části závazné de iure nebo de facto, jakož i právní a správní předpisy členských států zakazující výrobu, dovoz, prodej nebo používání určitého výrobku nebo zakazující poskytování nebo využívání určité služby nebo usazování poskytovatele služeb s výjimkou předpisů stanovených v článku 10.“

8. Článek 8 odst. 1 první pododstavec směrnice 98/34 stanoví:

„S výhradou článku 10, členské státy sdělí neprodleně Komisi každý návrh technického předpisu s výjimkou případu, kdy takový předpis pouze přejímá úplné znění mezinárodní nebo evropské normy a kdy postačí informace o dotyčné normě; členské státy současně Komisi sdělí důvody, pro které je nezbytné takový technický předpis přijmout, pokud již nebyly uvedeny v samotném návrhu.“

B. Vnitrostátní právní předpisy

9. Paragraf 87f UrhG nazvaný „Vydavatelé novin a časopisů“ stanoví, že:

„1) Výrobce tiskovin (vydavatel novin a časopisů) má výhradní právo veřejně zpřístupnit tiskovinu nebo její části k obchodním účelům, ledaže by obsahovala jednotlivá slova nebo velmi krátké úryvky textu. Byla-li tiskovina vyrobena v podniku, považuje se za výrobce majitel podniku.

2) Tiskovinou se rozumí redakční a technická příprava žurnalistických příspěvků v rámci sbírky vydávané pravidelně na jakémkoliv médiu pod jedním názvem, která po zhodnocení celkových okolností může být považována do značné míry za typickou pro vydavatelství a jejíž drtivá většina neslouží účelu vlastní propagace. Žurnalistické příspěvky jsou konkrétně články a ilustrace, které slouží šíření informací, utváření názorů nebo zábavě.“

10. Ustanovení § 87g UrhG nazvané „převoditelnost, doba trvání a omezení práva“ stanoví:

„1) Právo vydavatele novin a časopisů podle § 87f odst. 1 první věta je převoditelné. Ustanovení §§ 31 a 33 se použijí obdobně.

2) Toto právo zaniká jeden rok po zveřejnění tiskoviny.

3) Právo vydavatele novin a časopisů nemůže být uplatněno k újmě autora nebo nositele práva souvisejícího s autorským právem, jehož dílo nebo jiný předmět chráněný podle tohoto zákona je obsažen v tiskovině.

4) Veřejné zpřístupnění tiskovin nebo jejich částí je přípustné, pokud jej neuskutečňují komerční provozovatelé internetových vyhledávačů nebo komerční poskytovatelé služeb, kteří zpracovávají příslušný obsah. Kromě toho se ustanovení části 1 oddílu 6 použijí obdobně.“

11. Ustanovení § 87h UrhG nazvané „Právo autora na podíl“ stanoví:

„Autor má nárok na spravedlivý podíl na odměně.“

II. Spor v původním řízení a předběžné otázky

12. Společnost VG Media uzavírá s nositeli práv „smlouvu o správě pro televizi, rozhlas a vydavatele“, ve které jí nositelé práv svěřují do výlučné správy práva a nároky⁸, pokud jde o tiskoviny, které vydávají, a to ve smyslu § 87f odst. 2 UrhG.

13. Jak je uvedeno výše, společnost Google provozuje na doménách www.google.de a www.google.com známý vyhledávač pro vyhledávání internetových stránek (vyhledávač Google). Po zadání vyhledávaného slova a spuštění vyhledávací funkce se objeví kromě jiného krátký text nebo úryvek textu s miniaturním obrázkem, který má uživateli umožnit posouzení relevantnosti zobrazené internetové stránky pro jeho konkrétní informační potřebu. Jedná se o kombinaci slov ze zobrazené internetové stránky, která je složena z jednotlivých slov souvisejících s hledaným slovem. Vyhledávač obsahuje mimo jiné menu, s jehož pomocí může uživatel využít další specializované vyhledávací služby, jako jsou Google vyhledávač obrázků, Google vyhledávač videí a Google vyhledávač zpráv (dále jen „News“ v menu). Společnost Google kromě toho provozuje službu Google News, která je samostatně přístupná v Německu na doménách news.google.de nebo news.google.com a v jejímž rámci zobrazuje formou časopisu zprávy z omezeného okruhu zdrojů zpráv. V těchto případech spočívají předmětné úryvky z krátkého shrnutí internetové stránky, a to v mnoha případech s použitím úvodních vět. Prostřednictvím služeb AdWord a AdSense umísťuje společnost Google za poplatek reklamy třetích osob na své vlastní internetové stránky a na internetové stránky třetích osob.

14. Ve své žalobě u předkládajícího soudu společnost VG Media vyslovuje námitky proti tomu, že společnost Google používá pro své vlastní služby úryvky textů a obrázky z obsahu tvorby jejích členů, aniž za to platí poplatek. Předkládající soud je toho názoru, že protože žaloba společnosti VG Media je alespoň v určité části opodstatněná, výsledek řízení závisí na rozsahu, v jakém jsou §§ 87f až 87g UrhG použitelné, neboť nebyly oznámeny Komisi v souladu s čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34.

15. Tento soud má zejména za to, že výsledek řízení závisí na tom, zda § 87g odst. 4 UrhG (ve spojení s § 87f odst. 1 UrhG) představuje požadavek obecné povahy podle čl. 1 bodu 5 směrnice 98/34 týkající se přístupu ke službám informační společnosti, spíše než předpis, který se nezaměřuje specificky na tyto služby.

16. Za těchto podmínek se Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Představuje vnitrostátní právní úprava, která zakazuje výhradně komerčním provozovatelům internetových vyhledávačů a komerčním poskytovatelům služeb, kteří zpracovávají obsah, nikoli však ostatním – rovněž komerčním – uživatelům, veřejně zpřístupňovat tiskoviny nebo jejich části (s výjimkou jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků textu), podle čl. 1 bodu 2 a 5 směrnice [98/34] předpis, který se nezaměřuje specificky na služby definované v tomto bodě,

a pokud tomu tak není,

⁸ – Která jim v současnosti náleží nebo která jim vzniknou během platnosti smlouvy.

2) představuje vnitrostátní právní úprava, která zakazuje výhradně komerčním provozovatelům internetových vyhledávačů a komerčním poskytovatelům služeb, kteří zpracovávají obsah, nikoli však ostatním – rovněž komerčním – uživatelům, veřejně zpřístupňovat tiskoviny nebo jejich části (s výjimkou jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků textu), technický předpis ve smyslu čl. 1 bodu 11 směrnice [98/34], tedy závazné pravidlo týkající se poskytování služby.“

III. Analýza

17. Dvě otázky položené předkládajícím soudem mohou být uspokojivě zodpovězeny společně a v tomto stanovisku tento postup navrhuji.

A. K tomu, zda změny provedené v UrhG mohou představovat „technický předpis“ ve smyslu směrnice 98/34

18. První otázka žádající si posouzení je, zda ustanovení, jako jsou změny provedené v UrhG, mohou představovat „technický předpis“ ve smyslu směrnice 98/34.

19. Je zřejmé, že pojem „technický předpis“ zahrnuje čtyři kategorie opatření, konkrétně i) „technické specifikace“ ve smyslu čl. 1 bodu 3 směrnice 98/34; ii) „jiné požadavky“, jak jsou definovány v čl. 1 bodu 4 uvedené směrnice; iii) „předpis pro služby“ upravený v čl. 1 bodu 5 uvedené směrnice a iv) „právní a správní předpisy členských států zakazující výrobu, dovoz, prodej nebo používání určitého výrobku nebo zakazující poskytování nebo využívání určité služby nebo usazování poskytovatele služeb“ podle čl. 1 bodu 11 uvedené směrnice⁹.

20. Zprv je lze poznamenat, že z ustálené judikatury zjevně vyplývá, že vnitrostátní ustanovení, která se omezují na to, aby stanovila podmínky pro založení podniků nebo pro poskytování jejich služeb, například ustanovení, která podřizují výkon určité obchodní činnosti předchozímu souhlasu, nejsou technickými předpisy ve smyslu čl. 1 bodu 11 směrnice 98/34¹⁰.

21. Zadruhé, je zřejmé, že opatření, která se zásadně omezují na přebrání nebo nahrazení stávajících technických předpisů, které již byly náležitě oznámeny Komisi, také spadají mimo rámec této definice¹¹.

22. Je však třeba zde uvést, že klíčové části těchto ustanovení v rozsahu, v němž se týkají této předběžné otázky, jsou ty obsažené v § 87g odst. 4 UrhG, protože konkrétní účinek tohoto opatření je dovolit veřejnosti, aby měla přístup k tiskovinám bez porušení autorských práv¹², kromě případu, kdy toto uskutečňují komerční provozovatelé internetových vyhledávačů nebo komerční provozovatelé, kteří poskytují služby, které zpracovávají obsah těchto tiskovin¹³. Toto je rozhodující ustanovení nové

9 – Viz například rozsudek ze dne 4. února 2016, Ince (C-336/14, EU:C:2016:72, bod 70).

10 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Falbert a další (C-255/16, EU:C:2017:983, bod 16 a citovaná judikatura).

11 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. dubna 2005, Lindberg (C-267/03, EU:C:2005:246, bod 85).

12 – Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, s výhradou ověření předkládajícím soudem, že právo přiznané dotčenými ustanoveními UrhG je ve skutečnosti právo související s autorským právem. Navrhuji však z praktických důvodů odkazovat na toto právo jako na autorské právo.

13 – Zatímco výhradní právo přiznané výrobcí tiskovin podle § 87f odst. 1 UrhG je koncipováno velmi široce, z § 87g odst. 4 UrhG, který je koncipován ve formě výjimky, je zřejmé, že toto výhradní právo ve skutečnosti cílí nebo je omezeno na „komerční provozovatele internetových vyhledávačů nebo komerční poskytovatele služeb, kteří zpracovávají obsah“. Jsem proto toho názoru, že stanovisko Komise, že výhradní právo platí *erga omnes* a že zpřístupnění tiskovin je *vždy protiprávní* a nikoliv pouze tehdy, pokud je uskutečněno provozovateli internetových vyhledávačů nebo poskytovateli služeb, kteří zpracovávají obsah, je ve skutečnosti velmi vykonstruované, pokud je na něj nahlíženo z hlediska použití směrnice 98/34. Zatímco § 87g odst. 4 UrhG je bezpochyby koncipován jako výjimka z výhradního práva přiznaného v § 87f odst. 1 UrhG, skutečný dopad těchto ustanovení je, že výhradní právo se vztahuje pouze na služby uvedené v § 87g odst. 4 UrhG. Jsem také toho názoru, že vyjádření společnosti VG Media a španělské vlády, že dotčená německá právní úprava není zaměřena na regulaci online poskytování tiskovin, ale naopak na ochranu práv vydavatelů, je nepřesvědčivé z důvodů uvedených na jiném místě v tomto stanovisku.

právní úpravy, protože právě toto ustanovení skutečně omezuje poskytování těchto služeb provozovateli internetových vyhledávačů (jako je společnost Google) tím, že stanoví, že takové služby představují porušení autorských práv a vystavují poskytovatele služeb hrozbě soudního zákazu nebo žalobě na zaplacení¹⁴. Jak Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně) uvedl ve své žádosti, dopad této změny je následující:

„[...] veřejné zpřístupnění tiskovin nebo jejich částí je nepřípustné pouze tehdy, pokud se uskutečňuje prostřednictvím komerčního poskytovatele vyhledávačů nebo komerčního poskytovatele služeb, který zpracovává příslušný obsah, avšak je nadále přípustné, pokud je uskutečňováno jinými uživateli včetně jiných komerčních uživatelů. Zákon přiznává nositelům práv souvisejících s autorským právem právo zákazu pouze vůči komerčním poskytovatelům vyhledávačů nebo komerčním poskytovatelům služeb, kteří zpracovávají příslušný obsah, zatímco v případě veřejného zpřístupnění jinými, i komerčními uživateli, toto právo neexistuje.“

23. Kromě souvisejících ustanovení § 87f odst. 1 se mi další ustanovení nových §§ 87f až 87h UrhG zdají být převážně akcesorická nebo vedlejší ve vztahu k tomuto klíčovému ustanovení a ohledně souladu se směrnicí nepředstavují žádné významné problémy.

24. Co se mne týče, nedomnívám se, že §§ 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG lze považovat pouze za období podmínky upravující výkon obchodní činnosti, jako je požadavek na předchozí povolení. Jak předkládající soud uvedl, tato změna má v praxi ten dopad, že poskytování služeb podléhá buď určité formě zakazujícího usnesení nebo peněžnímu nároku z podnětu vydavatele novin nebo časopisů. Je samozřejmě pravda, že provozovatel internetového prohlížeče může využít výjimky z autorského práva, ale pouze pokud je zveřejnění omezeno na několik slov nebo velmi krátký úryvek.

25. Lze poznamenat, že ve svém rozsudku ve věci *Berlington Hungary a další*¹⁵ Soudní dvůr uvedl, že maďarská právní úprava, která provozování některých hazardních her vyhrazuje pouze kasinům, představuje „technický předpis“ ve smyslu zmíněného ustanovení čl. 1 bodu 11 směrnice 98/48, pokud může podstatně ovlivnit povahu výrobků nebo jejich uvádění na trh. Soudní dvůr však dále uvedl, že zákaz provozování výherních hracích přístrojů mimo kasina může podstatným způsobem ovlivnit povahu nebo uvádění na trh výrobků použitých v tomto kontextu, které jsou zbožím, na které se může vztahovat článek 34 SFEU, a to tím, že omezí jejich distribuční kanály.“¹⁶

26. Uplatníme-li tyto úvahy analogicky na projednávanou věc, lze rovněž říci, že ustanovení §§ 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG mohla mít dopad spočívající v podstatném ovlivnění povahy nebo uvádění těchto internetových služeb na trh v tom smyslu, že provozovatelé internetových vyhledávačů jsou vystaveni soudním zákazům nebo nárokům na náhradu újmy, jestliže internetové vyhledávání umožňuje čtenářům přístup k více než jen pár slovům nebo velmi krátkému úryvku z dotčené tiskoviny. Je zarážející, že neexistuje žádný podobný zákaz nebo potenciální právní odpovědnost v případě dalších částí veřejnosti (včetně komerčních provozovatelů, kteří nespádají pod výjimku stanovenou v § 87g odst. 4 UrhG) při zpřístupňování nebo používání této tiskoviny. Nové legislativní opatření tohoto druhu má zjevně potenciál ovlivnit poskytování služeb pro tiskoviny, a tudíž potenciálně použití článku 56 SFEU.

27. Za těchto okolností mám za to, že §§ 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG představují technický předpis ve smyslu čl. 1 bodu 11 směrnice 98/34.

14 – Vzhledem k právům přiznaným podle dotčených ustanovení vydavatelům novin a časopisů je dodržení dotčených předpisů *povinné*, pokud jde o poskytování tiskovin „komerčními provozovateli internetových vyhledávačů nebo komerčními poskytovateli služeb, kteří zpracovávají obsah“, jak je vyžadováno v čl. 1 bodu 11 směrnice 98/34.

15 – Rozsudek ze dne 11. června 2015 (C-98/14 EU:C:2015:386).

16 – Viz body 98 a 99.

28. Je pravda, jak uvedli zástupci několika účastníků řízení na jednání konaném dne 24. října 2018, že právo související s autorským právem přiznané §§ 87f až 87h UrhG spadá do působnosti základního práva na ochranu duševního vlastnictví stanoveného v čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že UrhG a také unijní právo, především směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví¹⁷, poskytují nositelům práv širokou škálu prostředků nápravy – jako návrh na vydání soudního zákazu a žalobu na náhradu škody – pro dodržování práv duševního vlastnictví a jsou tudíž zaměřeny mimo jiné na zajištění vysoké úrovně ochrany práv duševního vlastnictví.

29. Z judikatury Soudního dvora je však zřejmé, že práva duševního vlastnictví nejsou absolutní. Soudní dvůr zdůraznil, že taková výhradní práva, a zejména možnost použít prostředky nápravy jako jsou soudní zákazy za účelem zajištění jejich ochrany, mohou narážet na základní práva jiných, jako je právo na svobodný výkon podnikání chráněné podle článku 16 Listiny a právo na svobodu informací chráněné podle článku 11 Listiny. Jestliže je v sázce několik základních práv chráněných podle unijního práva, musí být mezi těmito právy dosaženo spravedlivé rovnováhy¹⁸. V žádném případě toto ale neznamená, že by právní úprava práv duševního vlastnictví nemohla představovat technický předpis ve smyslu směrnice 98/34.

30. Dále je však nutné posoudit, zda jsou splněny také požadavky v čl. 1 bodu 2 a čl. 1 bodu 5 směrnice 98/34.

B. K tomu, zda §§ 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG splňují požadavky čl. 1 bodu 2 směrnice 98/34.

31. Je samozřejmě pravda, že čl. 1 bod 2 směrnice 98/34 stanoví, že pojem „technický předpis“ se vztahuje na předpisy týkající se toho, co je popsáno jako služby informační společnosti, tj. služby poskytované za úplat¹⁹, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb. Tento požadavek je však snadno splnitelný v projednávané věci vzhledem k tomu, že se týká poskytování tiskových služeb, které jsou poskytovány mimo jiné prostřednictvím internetových vyhledávačů²⁰. V každém případě předkládající soud jasně uvedl ve svém rozhodnutí o předložení otázek Soudnímu dvoru ze dne 8. května 2017, že tato podmínka je splněna.

17 – Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32.

18 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. září 2016, McFadden (C-484/14, EU:C:2016:689, body 81 až 84): viz také rozsudek ze dne 16. července 2015, Huawei Technologies (C-170/13, EU:C:2015:477, body 57 až 59).

19 – Je zřejmé z bodů 26 až 30 rozsudku ze dne 11. září 2014 *Papasavvas* (C-291/13, EU:C:2014:2209), že pojem „služby informační společnosti“ ve smyslu čl. 1 bodu 2 směrnice 98/34 zahrnují poskytování informačních služeb online, za což je poskytovatel služby odměňován, a to nikoliv příjemcem těchto informací, ale z příjmu vytvářeného například z reklam umístěných na internetových stránkách.

20 – Portugalská vláda je toho názoru, že znění § 87g odst. 4 UrhG nespĺňuje dva z požadavků uložených v čl. 1 bodu 2 směrnice 98/34, konkrétně, že služba je poskytována zpravidla za úplat a na individuální žádost příjemce služeb.

C. K tomu, zda jsou §§ 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG zaměřené specificky na služby informační společnosti

32. Dalším požadavkem směrnice 98/34 je, že dotčený předpis musí být „specificky“ zaměřený na služby informační společnosti²¹. Jak čl. 1 bod 5 směrnice 98/34 jasně uvádí, vnitrostátní opatření musí být považováno v tomto smyslu za zaměřené specificky na takové služby, pokud specifickým zaměřením a cílem alespoň některých jeho jednotlivých ustanovení je „přímá a cílená regulace těchto služeb“²².

33. Přesto nelze pochybovat o tom, že ustanovení § 87g odst. 4 UrhG ve spojení s § 87f odst. 1 UrhG se vztahuje na služby informační společnosti a že dotčený předpis je ve skutečnosti zaměřený specificky na takové služby.

34. Španělská vláda uvedla ve svém vyjádření, že cílem dotčených vnitrostátních ustanovení je chránit práva související s autorským právem vydavatelů novin a časopisů, a nikoliv regulovat jakýmkoliv způsobem služby informační společnosti. Podle mého názoru skutečnost, že dotčená ustanovení vnitrostátní právní úpravy přiznávají práva duševního vlastnictví takovým vydavatelům, neproказuje sama o sobě, že takové ustanovení nemá za cíl regulovat jakýmkoliv způsobem, nebo i jen nahodile, služby informační společnosti. Komise ve svém vyjádření vskutku uvedla, že je toho názoru, že duševní vlastnictví nespádá mimo oblast působnosti směrnice 98/34. Z rozsudku ve věci Schwibbert²³ je zřejmé, že ustanovení vnitrostátního práva duševního vlastnictví mohou představovat „technické předpisy“ podléhající oznámení podle čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34.

35. Řecká vláda je toho názoru, že povinnost oznámit právo související s autorským právem, jako je právo přiznané vydavatelům tisku v UrhG, podle čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34, představuje formalitu v rozporu s čl. 5 odst. 2 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl (Pařížský akt z roku 1971) (dále jen „Bernská úmluva“), článku 9 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „dohoda TRIPS“) a článku 3 Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (dále jen „WIPO“) o autorském právu z roku 1996.

36. Co se mne týče, považuji tyto argumenty za nepřesvědčivé. Přestože nesplnění povinnosti oznámit návrh technického předpisu podle čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34 ze strany členského státu může vést k tomu, že tento předpis bude nepoužitelný, předběžná oznamovací povinnost je uložena členským státům, a nikoliv jednotlivým nositelům práv, a jakákoliv analogie se zákazem podrobení užívání a výkonu práv jakékoliv formalitě se mi zdá být velmi vykonstruovaná. Neexistuje navíc žádné *ex ante* vyloučení předpisů týkajících se autorského práva z působnosti oznamovacích povinností obsažených ve směrnici 98/34 a toto lze porovnat se způsobem, jakým jsou například výslovně vyloučeny předpisy týkající se poskytování telekomunikačních služeb a finančních služeb v čl. 1 bodu 5 směrnice 98/34.

37. Tato relevantní ustanovení UrhG se skutečně vztahují na online služby poskytované provozovateli internetových vyhledávačů (jako je společnost Google) a na zvláštní služby poskytované jinými provozovateli, kteří zpřístupňují tiskoviny. V druhém uvedeném případě je předpokládám možné, aby poskytovatel služeb tiskovin (které například mohou shrnovat tiskové komentáře týkající se určitého

21 – Přestože Komise připouští, že zpřístupnění tiskovin nebo jejich částí veřejnosti ze strany komerčních provozovatelů internetových vyhledávačů je službou informační společnosti, je toho názoru, že pojmy „komerční provozovatelé služeb, kteří zpracovávají obsah“ se mohou vztahovat nejen na online služby, ale také na offline služby.

22 – Viz stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci *Uber France* (C-320/16, EU:C:2017:511, body 23 a 24). V tomto stanovisku generální advokát M. Szpunar uvedl, že „každé ustanovení, které se jakkoliv týká služeb informační společnosti, totiž nespádá automaticky do kategorie technických předpisů. Směrnice 98/34 ve znění pozdějších změn totiž v souboru různých kategorií technických předpisů rozlišuje předpisy pro služby, přičemž upřesňuje, že mívá na služby informační společnosti. Podle definice obsažené v čl. 1 bodu 5 této směrnice předpis pro služby je požadavek obecného charakteru týkající se přístupu ke službám a jejich poskytování. Aby mohl být kvalifikován jako technický předpis, je ještě třeba, aby konkrétním záměrem a cílem takového požadavku byla přímá a cílená regulace těchto služeb. Vyloučení jsou naproti tomu předpisy, které se týkají těchto služeb pouze nepřímo nebo náhodně.“

23 – Rozsudek ze dne 8. listopadu 2007 (C-20/05, EU:C:2007:652).

tématu nebo subjektu či jednotlivce za poplatek) mohl nadále pokračovat ve své činnosti offline. Na jednání konaném dne 24. října 2018 zástupce německé vlády vskutku potvrdil, že poskytování posledně uvedeného typu služeb jinými provozovateli není obvyklé a není hlavním předmětem legislativní změny.

38. Rozsah a dopad právní úpravy je třeba samozřejmě pojmout realistickým způsobem s ohledem na současnou situaci. Podle mého názoru je jasné²⁴, že hlavním záměrem a cílem²⁵ těchto legislativních změn bylo řešit vliv internetových vyhledávačů, vzhledem k tomu, že mediální obsah je stále častěji čten a je k němu přístupováno online, a zavést zvláštní předpis autorského práva týkající se online poskytování služeb souvisejících s tiskovinami provozovateli takových internetových vyhledávačů. Proto i když stále existují provozovatelé komerčních služeb poskytující takové služby offline, podle všeho by nebyli ani zdaleka předmětem hlavního zájmu německého zákonodárce. Přestože toto musí nakonec ověřit předkládající soud, zdá se to být přinejmenším implicitní v jeho výkladu UrhG.

39. Je to proto právě v tomto smyslu, že relevantní ustanovení UrhG jsou „specificky“ zaměřená na poskytování služeb informační společnosti způsobem požadovaným v čl. 1 bodu 5 směrnice 98/34, protože ve skutečnosti je tato změna v německém autorském právu určena k regulaci takových služeb „přímo a cíleně“²⁶.

40. Domnívám se, že tento závěr je podpořen v rozsudku Soudního dvora ve věci Falbert a další²⁷. V této věci byli obžalováni redaktory dánských novin, kteří v těchto novinách a na internetových stránkách těchto novin zajistili zveřejnění reklamy sázkových kanceláří nabízejících hazardní hry a sázky v Dánsku, aniž těmto kancelářím bylo vydáno povolení. V tomto případě dánské právo nečinilo výslovný rozdíl mezi službami poskytovanými offline a těmi poskytovanými online. Tato skutečnost však podle Soudního dvora neměla vliv na otázku, zda byla právní úprava zaměřená specificky na služby informační společnosti. Článek 1 bod 5 směrnice 98/34 nevyžadoval, aby regulace služeb informační společnosti byla konkrétním záměrem a cílem *všech* ustanovení dotčeného předpisu, jelikož „stačí, aby tento záměr nebo cíl měla některá ustanovení tohoto předpisu“²⁸. Totéž lze stejně snadno říci i v projednávané věci.

41. Samozřejmě uznávám, jak zástupci několika účastníků řízení na jednání zdůraznili, že dotčená právní úprava byla přijata za účelem posílení práv duševního vlastnictví vydavatelů tisku, a tedy podpory rozmanitosti médií a svobody tisku. Všudypřítomnost internetu a široký přístup k osobním počítačům a chytrým telefonům znamená, že doposud dlouho zavedené spotřebitelské praktiky, pokud jde o spotřebu mediálních produktů – v neposlední řadě skutečný nákup novin – se v průběhu poloviny generace dramaticky změnily.

24 – Tuto skutečnost musí ověřit předkládající soud.

25 – Viz obdobně rozsudky ze dne 20. prosince 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, bod 40), a ze dne 10. dubna 2018, Uber France (C-320/16, EU:C:2018:221, bod 22), ve kterých Soudní dvůr uvedl, že „hlavní složkou“ služby, která kombinovala „službu informační společnosti“ a přepravní službu, byla druhá uvedená služba. Podle mého názoru lze provést stejný postup i ve vztahu k dotčené právní úpravě. Vzhledem k tomu, že právní úprava může mít několik cílů a musí být přizpůsobena tak, aby uspokojovala řadu konkrétních požadavků a zájmů, domnívám se, že v kontextu povinnosti předběžného oznámení uložené v čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34 je třeba zjistit *hlavní záměr a cíl nebo hlavní složku* dotčené vnitrostátní právní úpravy nebo ustanovení, jinak by zahrnutí služeb, které nejsou tak důležité, pokud jde například o rozsah nebo hodnotu, mohlo vést k mylnému závěru, že služby, které jsou ve skutečnosti regulovány, nejsou „službami informační společnosti“. Zahrnutí relativně nedůležitých služeb, které nejsou obchodovány online, do právní úpravy společně se službami informační společnosti by mohlo vést k tomu, že hlavní účel směrnice 98/34 bude narušen.

26 – Nesouhlasím proto s argumentem německé vlády, že dotčená ustanovení UrhG nemají přímý vliv na poskytování služeb nebo přeshraniční poskytování služeb. Tato vláda má za to, že tato ustanovení jsou pouze obecnými podmínkami vztahujícími se k poskytování služeb, které nespádají do působnosti čl. 1 bodu 5 směrnice 98/34. Podle této vlády dotčená ustanovení pouze ovlivňují přístup internetových vyhledávačů a „shromažďovatelů údajů“ k údajům pro indexování svých prohledávání.

27 – Rozsudek ze dne 20. prosince 2017 (C-255/16, EU:C:2017:983).

28 – Rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Falbert a další (C-255/16, EU:C:2017:983, bod 32).

42. Zákonodárci v každém členském státě byli proto v *zásadě* oprávněni reagovat na tyto měnící se zvyky spotřebitelů. Svobodný a dynamický tisk je součástí životodárné mízy demokracie, která, jak uznává článek 2 SEU, je základním kamenem Unie a jejích členských států. Je zcela nerealistické očekávat vysokou kvalitu a rozmanitost žurnalistiky, která dodržuje ty nejvyšší standardy etiky sdělovacích prostředků a úctu k pravdě, aniž by noviny a další mediální odbytí měly trvalý tok příjmů. Bylo by nerozumné a naivní neuznat, že tradiční obchodní model novin v celé Unii – prodeje a reklama – byl narušen v průběhu posledních 20 let čtením novin spotřebiteli online, kterážto praxe byla následně usnadněna s nástupem výkonných internetových vyhledávačů, jako je ten provozovaný žalovanou.

43. Nic z tohoto však neznamená, že členský stát je oprávněn obejít oznamovací povinnosti směrnice 98/34. Ani skutečnost, že oznámení takového legislativního návrhu je vyžadováno směrnicí, sama o sobě neznamená, že legislativní návrh je nezbytně vadný nebo sporný z hlediska vnitřního trhu. Čeho se naopak čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34 snaží dosáhnout je, že Komise (a tedy další členské státy) se dozví o návrhu a v brzké fázi posoudí jeho možné dopady na fungování vnitřního trhu. To je v zásadě důvod, proč Soudní dvůr tak často uváděl od rozhodnutí ve věci *CIA Security International*²⁹, že nesplnění oznamovací povinnosti má ten důsledek, že relevantní ustanovení vnitrostátní právní úpravy přijaté v rozporu s touto povinností musí být považována za nepoužitelná vnitrostátními soudy v příslušných řízeních.

44. Celkově vzato tedy zastávám názor, že z důvodů uvedených výše představují ustanovení § 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG technický předpis zaměřený specificky na konkrétní službu informační společnosti, v projednávané věci konkrétně na poskytování tiskovin prostřednictvím používání internetových vyhledávačů, a tudíž splňují požadavky definice těchto pojmů obsažených v čl. 1 bodu 2, čl. 1 bodu 5 a čl. 1 bodu 11 směrnice 98/34.

45. Protože tato vnitrostátní ustanovení nebyla oznámena Komisi způsobem vyžadovaným čl. 8 odst. 1 směrnice 98/34, vyplývá z toho, že v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora se musí Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně) zdržet použití ustanovení §§ 87f odst. 1 a 87g odst. 4 UrhG v řízeních s účastníky řízení před uvedeným soudem.

IV. Závěry

46. Navrhuji proto, aby dvě předběžné otázky položené Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně, Německo) byly zodpovězeny následovně:

Článek 1 bod 2 a bod 5 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů o službách informační společnosti, ve znění směrnice Rady 2006/96/ES ze dne 20. listopadu 2006, kterou se z důvodu přistoupení Bulharska a Rumunska upravují některé směrnice v oblasti volného pohybu zboží, musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní ustanovení, jako jsou ustanovení dotčená ve věci v původním řízení, která zakazují výhradně komerčním provozovatelům internetových vyhledávačů a komerčním poskytovatelům služeb, kteří zpracovávají obsah, nikoli však ostatním uživatelům, včetně komerčních uživatelů, veřejně zpřístupňovat tiskoviny nebo jejich části (s výjimkou jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků textu), představují předpisy zaměřené specificky na služby informační společnosti. Článek 1 bod 11 směrnice 98/34 musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní ustanovení, jako jsou ustanovení dotčená ve věci v původním řízení, představují technický předpis ve smyslu tohoto ustanovení, který podléhá oznamovací povinnosti podle čl. 8 odst. 1 uvedené směrnice.

29 – Rozsudek ze dne 30. dubna 1996 (C-194/94, EU:C:1996:172).